

Oni simboliziraju humanost, zajedništvo, ljubav

SPORT JE NAŠN

KK Bosna, 1978.

AJVEĆI BRENĐ!

Nezavisno društvo novinara Vojvodine i Udruženje BH novinari uradili su zajednički projekat *Živjeti zajedno*, koji se bavi temama rata na prostorima bivše Jugoslavije kroz pozitivne ljudske priče koje pokazuju da je i poslije svega moguće živjeti zajedno. U sklopu projekta bit će uradeno pet dokumentarnih filmova i 10 tekstova, koje će *Dani* objaviti u narednim brojevima, kao medijski partner u BiH. U ovom broju donosimo priču o nekadašnjim zlatnim momcima sarajevske Bosne, njihovim ratnim sudbinama, prijateljstvu koje нико nije mogao prekinuti, sportistima humanistima, žrtvama, ali i zločincima, te navijanju za reprezentacije BiH i Hrvatske u Beogradu

Pišu **Arijana Saračević-Helačić** i
Darko Šper

Srbija, na veliku žalost njenih navijača, ove godine nije bila na Svjetskom prvenstvu u fudbalu, jer su u kvalifikacijama od njih bile uspješnije komšije Hrvati. Ipak, organizirano gledanje fudbala po kafićima i kladićima nije izostalo, gdje je neko zbog simpatija, a neko zbog zarade, navijao za svoje favorite.

Podrška ljutim rivalima iz grupe i serijaci evropskih kvalifikacija – reprezentaciji Bosne i Hercegovine, širom Srbije je izostala. Pa ipak, na jednom mjestu u glavnom gradu, Beogradu, u Kulturnom centru grada, u podnožju Brankovog mosta, svake večeri kada su u Brazilu igrale selekcija BiH i Hrvatske stotinjak i više mladih gromoglasno je podržavao komšije.

Fudbal gledamo zajedno

“Svi kafići u Srbiji, manje-više, organizuju gledanje fudbala sa Svetskog prvenstva, ali se jedino kod nas otvoreno navija za Bosnu ili Hrvatsku. To bismo inače radili bilo gde, ali nam je želja bila da fudbal gledamo zajedno i pošaljemo drugačiju poruku od one koja se šalje sa stadiona. Mi smo žeeli da pošaljemo podršku komšijama”, kaže Ivan Đurić iz Inicijative mladih za ljudska prava u Beogradu, jedan od najzaslužnijih što su se mladi Beograni odvajali da navijaju za komšije.

Istovremeno, u glavnom gradu

Bosne i Hercegovine, u skromnom domu Nataše Čengić, šok i nevjerenica. Noć prije, ova osamdesetogodišnja starica strastveno je navijala za reprezentaciju BiH koja je igrala protiv Nigerije. Jutro je pokvarilo sve. Ubici njenog sina Gorana smanjena je kazna zatvora za tri godine. Goranje polovinom juna 1992. godine, u okupiranom dijelu grada, sarajevskoj Grbavici, pokušao spasiti komšiju, doktora Husniju Čerimagića. Obojicu ih je ubio Veselin Vlahović Batko, zvani “monstrum s Grbavice”.

Goran je nekadašnji rukometni reprezentativac SFRJ, dugogodišnji igrač Bosne i Crvene zvezde. Rođen za velika djela, dijete je iz partizanske porodice. Njegov otac Ferid Fić bio je prvi gradonačelnik Sarajeva nakon Drugog svjetskog rata. Došavši u sukob s Aleksandrom Rankovićem, gradonačelničku funkciju mijenja petogodišnjim robijanjem na Golom otoku. Goranova majka, Nataša, unuka je rodene sestre crnogorske kraljice Milene Petrović. Njena sestra Ksenija, kao partizanka, u svojoj 21. godini ubijena je na Majevici, a ubrzo i njen bratić, poznati beogradski ilegalac Stevan Zimonjić koji je zbog (ispravnih) stavova obešen tri dana prije oslobođenja Beograda. Po njemu je i stvoren lik Tihog, u poznatoj seriji *Otpisani*.

Skoro pola vijeka poslije, još jedan Goranov rodak, hrabri momak iz Trebinja, Srđan Aleksić, ubijen je zbog najljudskijih pobuda dok je spašavao prijatelja muslimanske

nacionalnosti. A, nedugo zatim i Goran.

"Jučer je (14. juli 1992, prim. aut.) bila godišnjica Goranovog ubistva", prisjeća se gospoda Čengić i dodaje. "Godinama sam tražila bilo kakvu informaciju o svom sinu, koji je ubijen samo zato što je pokušavao spasti svoje prijatelje i komšije. Ljudi kojisu izlazili sa Grbavice nisu znali ništa o njemu, a oni koji su znali, nisu mi htjeli kazati istinu, valjda da bi me poštredjeli. Tek sam mnogo kasnije saznao da je ubijen i ostavljen u nekom potoku izvan Grbavice. Nakon devet godina smo ga pronašli i sahranili." Za to vrijeme, Goranov ubica Vlahović šetkao se evropskim plažama.

Izmještanje Bodiroge

Iz Nikšića je Vlahović kao bokser luke kategorije u Sarajevo došao polovinom osamdesetih i postao član Bokserkog kluba Željezničar i izbacivač u sarajevskim diskotekama. Stanovao je kod Asima Buljubašića u Šopingu na Grbavici, gdje je nekoliko godina kasnije na monstruozan način ubio trideset građana ovog okupiranog dijela grada. I svog je stanodavca, nakon što ga je potpuno opljačkao, pokušao ubiti. Vlahović je bio organizator martovskih barikada 1992. godine i "specijalne obuke za koljače".

"Ne mogu da shvatim da je tog ubicu neko nekada nazivao sportistom. Sportisti su ljudi koji simboliziraju humanost, zajedništvo, ljubav. Ovaj koljač nikada nije ni mogao biti sportista," kaže gospoda Čengić.

Gordan Žigić, Goranov drugi i suigrač iz RK Bosna, s tugom se prisjeća mlađalačkih druženja i ističe kako je Goran odrastao i do ženidbe živio u samom centru Sarajeva: "Ubjedivali smo ga da i dalje ostane tu, da ne mijenja stan, a on bi se samo nasmiješio. Htio je da sa svojom suprugom i dva sinčića živi zasebno kao mala sretna porodica. Jednostavno, nešto ga je vučlo na Grbavici."

Početkom ratnih sukoba na prostoru nekadašnje SFRJ, u susjednoj, novonastaloj državi Republici Hrvatskoj, u gradu Zadru, legendarni košarkaški reprezentativac Jugoslavije, Krešimir Čosić, uspaničeno zove prijatelje iz ovog grada, gdje su nehrvati bili u opasnosti, i molih da izmjeste mladog i perspektivnog košarkaša, rođenog u Zenjaninu, Dejanu Bodirogu. Kao sedamnaestogodišnji košarkaš, Dejan je na poziv Čosića došao u ovaj grad i igrao za KK Zadar. Bodirogini roditelji su, inače, bosanski Srbi, rođeni u Trebinju, što je bila otežavajuća okolnost za mladog košarkaša.

Na Čosićeve vapaje odaziva se

Bogdan Tanjević, tadašnji trener Trsta i legendarni igrač i trener zlatne sarajevske Bosne. Bodiroga uspijeva doći do Trsta i počinje igrati za Tanjevićev klub.

Od trnja do zvijezda

"Bio je to presudni trenutak u njegovoj karieri", kaže nam Zdravko Čečur, također zlatni dječak Bosne, i dodaje: "Bodiroga nikadane bi imao taj put od trnja do zvijezda da nije bilo Kreše Boša. Završio bi kao igrač Zadra, a uslijedili su sjajni transferi od Milana, preko Reala i Panatinaikosa, do Barcelone i Vertus Rome. Kakav je to kvalitet bio, najbolje govori činjenica da je Bodiroga, u vrijeme igranja za Barcelonu, proglašen jednim od pet najboljih igrača svijeta. To ga nije nimalo promijenilo, u smislu ljudskosti. Formiran je human i dobar čovjek kojem je empatija urođena karakterna osobina. Dakle, pravi sportista."

Uporedno, Bodiroga učestvuje u humanitarnim akcijama i sa još šest košarkaša formira Grupu 7, neprofitabilnu organizaciju čiji je cilj prikupljanje sredstava za pomoći djeci u zemljama bivše Jugoslavije. U međuvremenu, nezaboravljivo prijatelje. Bodiroga je godinama poslije igrao, kao i Mirza, za španski Real. Teške bolesti savladavaju dvije košarkaške veličine: u Sarajevu obolijeva Mirza Delibašić, a u Zadru Krešimir Čosić. Bodiroga, daleko od očju javnosti, svakodnevno brine za Krešinovo zdravlje i njegovu porodicu.

Iz Madrida dolaze pozivi da se Mirza izmjesti i lijeći u inostranstvu. On odbija. Postaje prvi direktor košarkaške reprezentacije BiH. Kasnije, direktorsku funkciju preuzima još jedan zlatni dječak KK Bosna, Vjenčeslav Tolj.

"Na samom početku rata, bio sam mobilisan u policijskoj stanici i došao je Mirza. Rekao mi je: 'Idemo tamo gdje znamo raditi posao', i napravili smo reprezentaciju BiH, a istovremeno u Splitu naš drug iz bivše reprezentacije Jugoslavije i splitske Jugoplastike, Rato Ivrdić, organizovao nam je pripreme. Propale su jer nismo mogli dobiti dozvole za izlazak", prisjeća se Tolj.

Dvije godine kasnije, 1994, u Bugarskoj je trebalo da se odigra prvi zvanični susret reprezentacija SR Jugoslavije i BiH, načemu je posebno insistirao i dugi radio Mirza Delibašić koji je uprkos informativnim blokadama uspijeva kontaktirati sa najboljim beogradskim drugom Zoranom Slavnićem. No, pred sam susret utakmica je otkazana zbog ubistva 91 osobe u masakru u Tuzli. Delibašić tada susreće i druga iz

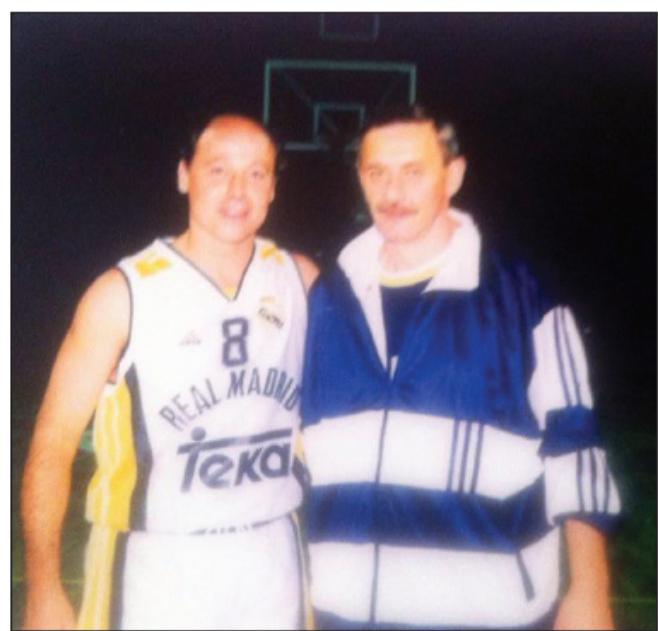
Vjenčeslav Tolj i Mirza Delibašić

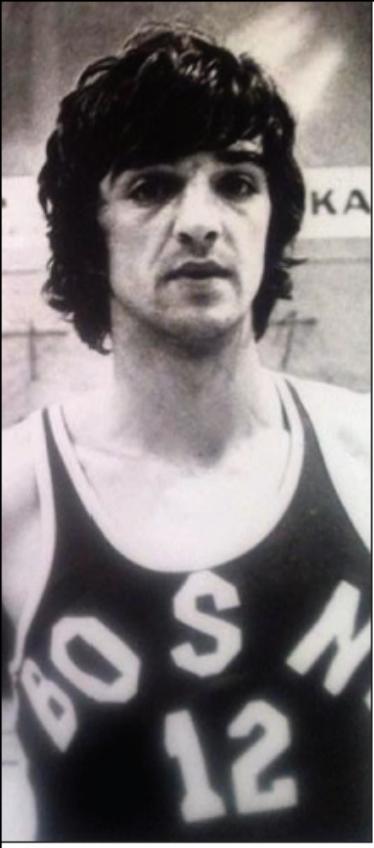
Goran Čengić

Veselin Vlahović Batko

Juan Antonio Corbalán iz Reala i Vjenčeslav Tolj u Sarajevu 2006.

bivše reprezentacije, Dragana Kićanovića.

“Ne samo da su lagali o Mirzi već su napravili i knjigu u kojoj su napisali da se Mirza izvijavao nad sarajevskim Srpskinjama. Mirza je bio jedan od najboljih i najhumanijih ljudi. I u vrijeme pakla, sport mu je bio jedino oružje što dokazuje i ovaj susret u Bugarskoj”, govorio je tada Kićanović.

Tanjevićev poziv

Intenzivno se druže i obnavljaju sjećanja, ne sluteći da će već za nekoliko mjeseci Kićanović sa njihovim zajedničkim priateljima Draženom Dalipagićem i Draganom Kapičićem, dok još rat traje, putovati automobilom u Zagreb, na sahranu Krešimira Čosića.

Početkom jugoslavenske agonije, Kapičić je bio prvi sportista koji je glasno osudiova dešavanja na prostorima bivše Jugoslavije. Poput Gorana Čengića, i on je partizansko dijete. Sin je poznatog jugoslavenskog narodnog heroja, udbaša i zapovjednika Golog otoka. Početkom 1946. u planinama kraj Višegrada ovaj rođeni Crnogorac organizirao je hapšenje četničkog vode, ratnog zločinca Draže Mihailovića. U Srbiji nije bio omiljen jer je bio jedan od direktnih sudionika hvatanja četničkog vode, a kasnije i zapovjednik logorana Golom otoku. Umro je krajem prošegodine, u dubokoj starosti. Godinu prije, zbog njegovih stavova protiv srpskog nacionalizma, vraćajući se iz kafića svoga sina Dragana, brutalno

Marijana kaže da činjenica da je Beogradanka i da na sebi ima dres kapitena bosanske reprezentacije za nju znači više od sporta. "Navijam za BiH, ne samo zbog toga što je jako dobra reprezentacija, već i zato što su ljudi koji igraju u njoj ustvari deca koja su preživela rat, koja su otišla u izbeglištvo i koja su se vratila da igraju za svoju zemlju", naglašava Toma

je pretučen.

“Zahvaljujući srpskom nacionalizmu i Slobodanu Miloševiću, Jugoslavija se raspala u krvi i zločinima”, govorili su Kapičići, koji su u jesen 1991. godine bili rijetki potpisnici dokumenta kojim su se usprotivili Miloševiću i njegovoj politici u Srbiji, te tražili obustavljanje napada i bombardiranja hrvatskih gradova, posebno Dubrovnika.

Zbog iste takve politike, u svom Trebinju, teške trenutke proživljava i Zdravko Čečur. Po cijenu života nije se htio odreći sarajevskih drugova. Rat ga je zatekao u Sarajevu. Kada se konačno uspio vratiti u rodno Trebinje, tek onda je, kako kaže, počela borba za život: “Vratio sam se u Trebinje i doživio sam ono što nisam mogao ni sanjati. Tražio sam posao, ali sva sumi vrata zatvarali. Želio sam biti makar kurir, a ne nekakav predsjednik. Tako je i danas. Prijavio sam se na biro za zapošljavanje jer nisam mogao ništa naći da radim, a onda me jednoga dana nazvao Boša Tanjević, koji mi je prije toga pomogao da u Trebinju otvorim kafić, ali su ga demo-

liali poslije nepuna dva mjeseca.

Rekli su mi da to nije bilo slučajno, nego zato što sam hvalio Sarajevo. A Sarajevo je najljepša spomena iz mog života. To je bio predivan grad, predivan ljudi. Otuda živu glavne bih izvukao da nije bilo mojih prijatelja. Ja sam Trebinjac, rođen u centru grada, i niko mi ga ne može uzeti, kao što mi ne može uzeti Sarajevo”, ogorčeno priča Čečur i isječa sekako mu je Boša u nevjericu rekao: “Na kakov birou?”, a ja sam doslovno odgovorio da “nisam u američkom FBI-u, nego na trebinjskom biro za zapošljavanje”. Tako je razgovor završen, ali nakon samo dvije minute uslijedio je novi Tanjevićev poziv samo mu je rekao: “Radićeš kod Dejana Bodiroge”.

Dejana Bodirogu Čečur nikada ranije nije sreo. Unjegovom kampu radio je kao domar, a zatim otišao u invalidsku penziju s nešto više od 200 KM mjesечnih primanja.

Prije nekoliko godina, Dejan Bodiroga je odlučio da u Trebinju, kada se još uvijek kažnjavalо drugaćije mišljenje, upotrijebi sport i vrati tradiciju multikulturalnosti gradu na Trebišnjici. Otvorio je košarkaški kamp.

“Kamp je zamišljen tako da okuplja mlade košarkaške talente uzrasta od 12 do 18 godina sa svih krajeva svijeta. Kroz naš kamp je za osam sezona svoga postojanja prošlo više od 2.500 učesnika iz oko 25 zemalja svijeta, sa svih svjetskih kontinenata.

Po ocjenama mnogih kompetentnih osoba iz sportskog svijeta, izrasli smo u najbolji i najorganizovaniji sportski dogadjaj ovakvog karaktera na prostorima ovog dijela Evrope, a ponekima i mnogo šire...”, napisao je Bodiroga na zvaničnoj web stranici Kampa.

A šta je ofsjad?

Poslije svega, u drugom dijelu bivše Jugoslavije, u Beogradu, ispod Brankovog mosta navija se za komšije.

Maša Milutinović, strastveni ljubitelj fudbala i košarke, svesrdno je podržavala akciju javnog navijanja, a to što je žena, kako sama kaže, ne znači da ne zna šta je ofsjad. “Oga-

Kao sedamnaestogodišnji košarkaš, Dejan je na poziv Čosića došao u ovaj grad i igrao za KK Zadar. Bodirogini roditelji su, inače, bosanski Srbi, rođeni u Trebinju, što je bila otežavajuća okolnost za mladog košarkaša. Na Čosićeve vapaje odaziva se **Bogdan Tanjević**, tadašnji trener Trsta i legendarni igrač i trener zlatne sarajevske Bosne. Bodiroga uspijeva doći do Trsta i počinje igrati za Tanjevićev klub

Ove godine, napunit će se trinaest godina kako je zauvijek otišao sjajni košarkaš. “Idobar čovjek, uvijek s dobrim u sebi, što je dokazao i njegov posljednji ispracaj kada se okupila sva košarkaška elita iz bivše Jugoslavije”, podsjeća Vjenčeslav Tolj i dodaje da se samonjemu učast, prije nekoliko godina, na Memorijalnom turniru odazvao cijeli nekadašnji bivši Real sa Korbalonom na čelu: “Tadasu se naljutili zlatni momci iz reprezentacije Jugoslavije koji su igrali s njim i doslovno mi rekli: ‘E, tone može bez nas!’. Takav sportski duh u Sarajevu je mogao ostvariti samo Kindže”

dili su mi svi oni čija slika iz Beograda odlazi u svet. Beograd nisu ti ljudi koje nazivamo navijači. To su ljudi koji se samo okupljaju na stadijima i drugim sportskim manifestacijama, ali su zapravo huligani i nasilnici. Mi smo pravi navijači koji navijamo za nekoga, a ne protiv nekoga", poručuje mladima u Srbiji ova Beograđanka.

Za Hrvatsku i BiH u Kulturnom centru grada se sa istom strašću navijalo i kada su gubili i kada su pobjedivali, i kada je nuda za plasman među 16 najboljih postojala i kada se već znalo da pakuju kofere. Mladi, ali i malo stariji ljubitelji bubamare, muškarci, ali i veliki broj pripadnika nježnjeg spola, svi ispod zastava svojih najbližih komšija, iz sve snage navijali su za BiH i Hrvatsku, šaljući jedinstvenu poruku: "Navijamo za vas. Mi nismo tu, ali smo uz vas. Pobedite, vi ste nam najbliži od svih onih koji učestvuju na prvenstvu!"

"Danas na svakom koraku postoji neko ko vas sapliće ili vam govori da grešite u takvom opredelenju. Potrebno je samo da se češće preispitujete i da znate da ste u pravu. To su pre svega fantastični fudbaleri i to je prevashodna poruka koju želimo da pošaljemo. To su naše komšijske zemlje sa kojima hoćemo da ostvarimo neke normalne odnose. Da oni budu zasnovani na ljubavi i podršci, a ne na mržnji. To je ono što je nama najvažnije", ističe Ivan Đurić i ponosno dodaje da oni prosto vole da navijaju za Hrvatsku i Bosnu.

Tako se navija i u Trebinju, u Bodinga kampu. "Ovo nije samo sportski doživljaj, već je poruka mlađih puno jača i sjajnija o našem gradu, nakon što odu i, što je najvažnije, žele da se vrate. Sport je naš najveći brend, definitivno", kaže nam Čečur dok šetamo Trebinjem. Zastajkujemo jer telefonom se javlja Nataša Čengić iz Sarajeva. Ogorčena nam priča: "Vlahović je iz pritvorske jedinice Suda BiH prebačen na izdržavanje kazne u Foču, nakon što mu je izrečena pravosnažna presuda kojom je kažnjen sa 42 godine zatvora."

Samo Kindže

Apelacionovijeće Suda BiH Veselinu Vlahoviću je, donjeviši drugostepenu presudu, sa 45 godina zatvora kaznu smanjilo na 42 godine zatvora. Osuđen je za zločine počinjene nad Bošnjacima i Hrvatima u sarajevskim naseljima Grbavica, Vraca i Kovačići 1992. godine. Dokazana mu je krivnja za najmanje 30 ubistava, silovanje većeg broja žena bošnjačke i hrvatske nacionalnosti, kao i premlaćivanje, maltretiranje i

Mladi, ali i malo stariji ljubitelji bubamare, muškarci, ali i veliki broj pripadnika nježnjeg spola, svi ispod zastava svojih najbližih komšija, iz sve snage navijali su za BiH i Hrvatsku, šaljući jedinstvenu poruku: "Navijamo za vas. Mi nismo tu, ali smo uz vas. Pobedite, vi ste nam najbliži od svih onih koji učestvuju na prvenstvu!"

pljačkanje građana nesrpske nacionalnosti.

Nataša Čengić podsjeća da ovaj ubica ima iskustva u bježanjima iz zatvora, kao iz Spuža u Crnoj Gori - kada su mu pomogli za tvorski čuvari. Godine su prošle dok konačno nije uhapšen u španskom gradu Alekante, zbog čega Goranova mama izražava sumnju da to neće uraditi i u Foči: "Znate da je zločinac Radojan Stanković prije nekoliko godina pobegao upravo iz KPZ-a Foča i ubijedena sam da će iz Foče biti organizovani Vlahovićev bijeg. Znamo da je Batko iz Nikšića, a Nikšić je blizu Foče".

Njeno mišljenje dijeli i većina građana Sarajeva. Svi oni su ponosni na sportistu Gorana Čengića koji je istinski heroj Sarajeva, simbol zajedništva i tolerancije, rame uz rame s legendarnim Kindžetom. Ove godine napunit će se trinaest godina kada je zauvijek otišao sjajni košarkaš. "Idobar čovjek, uvijek s dobrim u sebi, što je dokazao i njegov posljednji isprāčaj kada se okupila svakašarska elita iz bivše Jugoslavije", podsjeća Vjenčeslav Tolj i dodaje da se samo njemu u čast, prije nekoliko godina, na Memorijalnom turniru, odazvao cijeli nekadašnji bivši Real sa Korbalanom na čelu: "Tada su se nalutili zlatni momci iz reprezentacije Jugoslavije, koji su igrali s njim i doslovno mi rekli: 'E, to ne može bez

nas'! Takav sportski duh u Sarajevu je mogao ostvariti samo Kindže", spominješanim emocijama meraka i sjeti priča nam Tolj dok gledamo stresnu utakmicu na SP-u između Bosne i Hercegovine i Argentine.

Atmosfera navijanja u Beogradu za hrabru igru reprezentacije Bosne i Hercegovine nije popuštala ni kada je BiH, možda i nesretno, izgubila na otvaranju Mundijala od favorizovane Argentine, sa Messijem i mnogim drugim zvijezdama koje te večeri nisu uspele da pokažu ni dio svog fudbalskog umijeća. Atmosferu u Kulturnom centru, pored stotinjak Beograđana, dodatno su podigli mlade Sarajlije koje su tih dana u Beogradu učestvovali u kulturnoj manifestaciji *Dani Sarajeva u Beogradu*. Iako ova manifestacija pretvara se da bude u potpunosti umjetnički program, Maša Milutinović kaže da je ubačen i ovaj sportski segment, jer je svako povezivanje mlađih iz regiona nešto što Inicijative još uvijek nastoje da rade.

"Tako nekada nemamo podrške za takve aktivnosti, smatramo da je to jako važno jer i dalje iz učionica izlaze generacije koje nisu čule za opsadu Sarajeva i koje imaju veliku 'rupu' između 1988. i 1999. godine, odnosno dešavanja koja su obeležila taj period. Oni i dalje izlaze sa nekom mržnjom koja nije prirodna, već je medijski iskon-

"Sport je naš najveći brend, definitivno", kaže nam Čečur dok šetamo Trebinjem. Zastajkujemo jer telefonom se javlja Nataša Čengić iz Sarajeva.

Ogorčena nam priča: "Vlahović je iz pritvorske jedinice Suda BiH prebačen na izdržavanje kazne u Foču, nakon što mu je izrečena pravosnažna presuda kojom je kažnjen sa 42 godine zatvora"

Nataša Čengić

Drugacija slika

Maša Milutinović posebno se osvrnula na nedavnu presudu kojom je FIFA suspendovala sa Svjetskog prvenstva fudbalera Hrvatske Josipa Šimunića zbog ustaških pokliča na stadionu u Zagrebu.

"To je nešto što je nama bilo jako važno i zaista podržavamo takvu vrstu presude. Drago nam je i što su se na Facebooku pojavile slike kako Šimunić gleda slike Povorke ponosa u Zagrebu. Nadam se da će tako nešto uskoro prediti i nacionalistima u Srbiji. Iz Beograda mora da ode drugacija slika u svet, a ne samo razbijanja, upadi na terene navijača koji skidaju kapitenske trake igračima i zastrašuju ih, a kasnije pred novinarima sa njima sede zagrljeni. Nažalost, u sportskom svetu danas je velika podrška huliganima jer neko želi da oni tamo budu, a mi ovim želimo da pošaljemo jednu drugaciju sliku: sport nije samo huliganstvo, već je nešto mnogo lepše, i da treba navijati za nekog, a ne protiv nekog", poručuje Maša Milutinović.

struisana i nasleđena možda i od njihovih roditelja. Na namaje da to makar pokušamo da ispravimo ako želimo da nastavimo da živimo u Srbiji i uopšte na Balkanu," poručuje je Milunovićeva.

Dres Bosnine četvorke

Medu onima koji žele da isprave spomenuto nasljeđe bili su mladići i djevojke iz Sarajeva koji su iz prvih redova gledališta u Kulturnom centru bodrili svoju reprezentaciju iz Beograda. Zadovoljstvo što utakmicu gledaju u glavnem gradu Srbije nisu pokušavali da prikriju:

"Jako nam je draga što gledamo utakmicu Bosne u Beogradu i ovo je stvarno jedinstvena prilika. Da mi je nekopričao da će svoju reprezentaciju gledati u Beogradu, ne bih mu vjerovala. Osjećam se kao da sam kod kuće, ali fakat. Ovo nisam očekivala i sircem je bilo puno cijeli dan pred početak utakmice. Baš mjesuper ovde u Beogradu."

Pored Bosne, i mi navijamo za reprezentaciju Hrvatske na Svjetskom prvenstvu, jer je normalno da navijamo za svoje susjede. Baš nam je draga što smo njihovu utakmicu sa

U svom Trebinju, teške trenutke proživljava i

Zdravko Čečur.

Po cijenu života nije se htio odreći sarajevskih drugova. Rat ga je zatekao u Sarajevu. Kada se konačno uspio vratiti u rodno Trebinje, tek onda je, kako kaže, počela borba za život: "Vratio sam se u Trebinje i doživio sam ono što nisam mogao ni sanjati. Tražio sam posao, ali sva su mi vrata zatvarali. Želio sam biti makar kurir, a ne nekakav predsjednik"

Brazilom gledali u Beogradu i navigli za njih. Samo smo malo tužni što su sudije imale svog udjela u pobjedi Brazila.

Velika je stvar što se u Beogradu organizuje ovako nešto, pogotovo što je u pitanju veliki fudbalski događaj u istom periodu i što pruža priliku da se ljudi povežu. Dakle, nije politika jedini način za povezivanje, nego su to i zabava ili nogomet. Najvažnije je da smo svi zajedno i da se družimo. Međusobno podržavanje reprezentacija može samo da doprinese boljem povezivanju naroda i stvaranju bratstva.

Roden sam 1993. godine, ali sumi roditelji pričali da je bilo lepo živeti i da je na prostorima postojalo bratstvo i jedinstvo. Drago mi je da se to postepeno vraća i baš sam danas govorio da se okupljamo u glavnom gradu nekadašnje Jugoslavije i da sam jako sretan zbog toga, jer svazajedno navijamo za Bosnu. Naša reprezentacija sama po sebi je Jugoslavija u malom, a ovakvim navijanjem se ponovo vraćamo u osamdesete. Svim sircem navijamo za našu Bosnu, ali i za komšije Hrvate."

Među strastvenim navijačima BiH te večeri bila je i poznata mironjakinja iz Beograda, Marijana Toma. Na sebi je imala visoke potpetice, farmerke i dres Bosnine "četvorke" Emira Spahića. Marijana kaže da činjenica da je Beogradanka i da na sebi ima dres kapitena bosanske reprezentacije za nju znači više od sporta. "Navijam za BiH, ne samo zbog toga što je jako dobra reprezentacija, već i zato što su ljudi koji igraju u njoj ustvari deca koja su preživela rat, koja su otišla u izbeglištvo i koja su se vratila da igraju za svoju zemlju," naglašava Toma.

Glavni krivci

Ona posebno ističe da je uloga sporta u procesu pomirenja naroda

jedna od najprisutnijih pojava u savremenoj civilizaciji. "Ako pogledamo iskustva drugih zemalja, a to se pre svega odnosi na Južnu Afriku, najpre se setim Nelsona Mandele koji je 1994. godine u finalu Svetskog kupa u ragbiju, gde su Južnoafričani bili potpuni autsajderi, obukao dres tamošnjeg kluba Skrin boks, koji je tada važio za potpuno beli klub i koji je bio jedan od simbola apartheid-a. Tim činom Mandela je pokazao da je sport jedan odvezivnih tijela koji će ponovo da spoji Južnu Afriku, koja je do tada bila podeletna zajednica," zaključila je Marijana Toma.

A šta su zaključili "glavni krivci" za nesvakidašnji projekat Inicijative mladih? Ivan Đurić smatra da kada postoje ljudi koji su raspoloženi za saradnju, kao što su u Kulturnom centru grada, onda je i jednostavno organizovati ovake stvari. "Važno jeda se sa ljudima koji su zainteresovani i koji dele našu ideju međusobno podržavamo, a ne da širimmo mišiju. Samo kod retrogradnih institucija i sistema koji se sporom menjaju nailazimo na barijere, ali ovde gde smo svoj na svome, to je odlično", poručuje Đurić.

Maša Milunović kaže da je interesovanje za gledanje komšija bilo odlično i da je bilo mnogo više pozitivnih komentara nego negativnih. "Mismo se navikli na poruke hejtera, ali je sva sreća da se oni po pravilu kriju iza svojih profila i avatara i samo pišu grozne komentare. Navikli smo se da takve stvari ignorisemo i uvek gledamo samo pozitivnu stranu. Čak i oni koji dođu na događaje inešto negoduju, sada su u manjini i to je najbolja stvar u svemu ovom, jer smo mi koji sedimo u Beogradu i navijamo za komšije u većini. Ostali su šaka ljudi koji ne znaju šta će sa sobom", poručuje ova mlada Beogradanka.

"Završetkom učešća reprezentacija Bosne i Hercegovine i Hrvatske na ovom prvenstvu se završava i naša kampanja 'Navijaj za komšije'. Zahvaljujemo se svima napodišći! Važno je da nastavimo da gradimo i održavamo duh saradnje i priateljstva među zemljama regiona i u drugim oblastima, kao što smo poslednjih nedelja to radili u sportu. Verujemo da je to ključno za normalan život na našim prostorima. Sportski pozdrav!"

(Tekst je nastao u okviru projekta *Living together* koji je finansiran sredstvima Medijskog fonda Evropske unije. Projekat sprovode Nezavisno društvo novinara Vojvodine i Udrženje BH novinari, koji uredjuju tekstove i odgovaraju na njihov sadržaj. Opteza teksta je redakcijska)

